

Portes giratòries: els fitxatges i les estrelles de La Caixa

El sector bancari a l'Estat espanyol té una importància inqüestionable. El Govern espanyol ha rescatat el seu deute i ha modificat lleis per afavorir alguns dels seus interessos. La seva relació és tan estreta que molts càrrecs polítics han començat o acabat la seva carrera en els consells d'administració dels grans bancs. CaixaBank, el tercer banc més important de l'Estat, és un reflex d'aquesta estreta relació que també abraça el poder judicial.

José Bautista / La Marea

El sector bancari és un dels més sensibles a la regulació de l'Estat. Defensa la liberalització del mercat, però manté una relació fluida amb els successius governs atès el seu caràcter estratègic. Almenys aquesta és la raó amb la qual es va justificar el rescat bancari el 2012, una injecció de diners públics de 56.865.000 milions d'euros, dels quals el Banc d'Espanya ja en dóna per perduts 42.590 milions.

CaixaBank, tercer banc d'Espanya i un dels més antics del país, és “massa gran per caure”. Aquesta idea va quedar patent, per exemple, després del referèndum de l'1-O a Catalunya. **Isidre Fainé, president de La Caixa, va demanar personalment a Mariano Rajoy que canviés la llei perquè l'entitat catalana pogués canviar la seva seu social** de lloc sense consultar la seva junta d'accionistes, tal com estipulen els seus propis estatuts. En menys de 24 hores, l'Executiu conservador va anunciar un decret llei a mida de les demandes de Fainé, que ‘ipso facto’ va traslladar la seu social de CaixaBank de Barcelona a València.

Des de CaixaBank expliquen a ‘La Marea’ que la contractació de consellers i directius es determina “en funció del seu currículum i mèrits, amb la confiança que compliran la funció per a la qual són elegits”. Però per les empreses de l'imperi de La Caixa (CaixaBank, Criteria i la Fundació) han passat des de comandaments del franquisme fins a diputats d'Esquerra Republicana, encara que els partits més habituals a l'entitat catalana són CiU, el PP i el PSOE. Recentment, Pedro Solbes ha assegurat que “les portes giratòries existiran sempre” i que seria una “desgràcia” que no fos així. **La Caixa ha estat capaç de mantenir llaços estrets amb la Casa Reial i l'Opus Dei i, al mateix temps, patrocinar seccions en mitjans progressistes;** donar suport a projectes socials a través de la seva fundació (més de 500 milions d'euros l'any), executar desnonaments i condonar deutes a partits polítics.

Aquestes són les principals figures rellevants de la política i la justícia que, en un moment o altre dels últims 30 anys, han passat per La Caixa:

La intocable

Cristina de Borbó i Grècia. La germana del rei Felip VI va entrar a la Fundació La Caixa el 1993 i encara figura com a responsable de l'àrea internacional —el 2016 va fer una pausa en ser imputada

en el judici del 'cas Nóos'. El seu sou és secret, encara que 'El Confidencial' [el xifra en 238.000 euros anuals](#). No és possible determinar el paper exacte i els moviments de la infanta dins de la Fundació.

Els que tenien vincles amb el franquisme

Juan Antonio Samaranch. El marquès de Samaranch, mort el 2010, va ser conseller i president de La Caixa en els anys vuitanta. Aquest fervent [defensor de Franco](#) abans havia estat delegat nacional d'Educació Física i Esports amb el dictador en el poder, així com procurador a les Corts franquistes, president de la Diputació de Barcelona, president del Comitè Olímpic Internacional i ambaixador davant l'URSS.

Josep Vilarasau Salat. Antic director general de La Caixa (entre el 1976 i el 2003). Se'l coneix com el gran impulsor de l'entitat catalana, juntament amb el seu successor, Isidre Fainé. Actualment té el càrrec de president d'honor de La Caixa. Vilarasau va ser un destacat tecnòcrata del franquisme, ocupant càrrecs directius en companyies en aquells dies estatals com Telefónica i Campsa, així com diversos càrrecs en el Ministeri d'Hisenda, entre els quals el de director general del Tresor i Pressupostos. És cosí de Carles Ferrer Salat, fundador de la patronal CEOE.

Enrique Luño Peña. Figura destacada del franquisme a Catalunya i director general de La Caixa des del 1940 fins al 1976. Va ser rector de la Universitat de Barcelona i procurador a les Corts franquistes (1945-1951).

Narcís de Carreras i Guiteras. Se'l recorda principalment per haver estat el 32è president del Futbol Club Barcelona (seu és el lema "Més que un club"), però també va ser president de La Caixa (1972-1980), procurador a les Corts franquistes i regidor de l'Ajuntament de Barcelona.

Els populars

Rodrigo Rato y Figaredo. El controvertit exministre d'Economia i exvicepresident va entrar el 2014 com a conseller de Servihabitat, la immobiliària de La Caixa, després del seu polèmic pas per Bankia. Prèviament, entre el 2008 i el 2010, Rato havia estat conseller de Critería, el hòlding de participacions industrials de l'entitat catalana, càrrec que va abandonar en ser nomenat president de Caja Madrid.

Marcelino Oreja Aguirre. El 2015, el marquès d'Oreja, exministre d'Afers Exteriors (UCD, 1976-1980), exeurodiputat i exdiputat del PP, i excomissari europeu de Transport i Energia, va entrar al consell assessor de banca privada de CaixaBank.

Els socialistes

Pedro Solbes Mira. L'exministre d'Economia i Hisenda del Govern de José Luis Rodríguez Zapatero forma part del [consell assessor de banca privada](#) de CaixaBank al costat d'altres exministres, segons va publicar el diari 'Expansión'. Solbes també va ser conseller de Barclays i d'Enel, l'empresa estatal italiana que va comprar Endesa amb el beneplàcit del llavors ministre d'Indústria, el socialista Miguel Sebastián.

Javier Solana. L'exministre socialista (Cultura, Educació, Exteriors...), antic secretari general de l'OTAN, líder de la diplomàcia europea i excomandant en cap de l'EUFOR, és patró de la Fundació La Caixa des del 2014.

Elena Salgado. L'exministra d'Economia apila diverses portes giratòries. Quatre mesos després de la seva sortida del Govern, va aconseguir evitar incompatibilitats legals i va entrar a Endesa a través de la seva filial a Xile (Chilectra). El 2016, es va integrar en el consell de Nova Pescanova a petició de CaixaBank (posseeix el 15,5% d'aquesta companyia pesquera).

Cristina Garmendia. L'exministra socialista d'Innovació acumulava una àmplia experiència en el sector privat abans d'entrar al Govern de José Luis Rodríguez Zapatero, encara que va ser després de la seva sortida quan va obtenir alguns dels seus càrrecs més rellevants, entre els quals el de consellera de Gas Natural Fenosa, en la qual CaixaBank és accionista de referència. No obstant això, el llaç més directe de Garmendia i La Caixa es va establir el 2015, quan l'entitat catalana li va atorgar un lloc en el seu consell assessor de banca privada.

Lluís Reverter Gelabert. Home de confiança de Narcís Serra, a qui va acompanyar des que era alcalde de Barcelona fins que va arribar a ministre de Defensa amb Felipe González a La Moncloa. El 1993 va passar a ser el secretari general de la Fundació La Caixa, càrrec que ha conservat fins a l'actualitat. Proper a la Casa Reial i al Vaticà (va organitzar els funerals del pare de Joan Carles I i la primera visita del papa Joan Pau II a Espanya).

Els convergents i d'Unió

Francesc Homs i Ferret. Membre del comitè executiu de Convergència Democràtica de Catalunya. Va ser diputat al Parlament català (1986-1999) i el 2003 va ser nomenat conseller d'Economia català en substitució d'Artur Mas, que va passar a reemplaçar Jordi Pujol com a president. Actualment és patró de la Fundació La Caixa i des del 2013 exerceix de conseller a Critería i a VidaCaixa.

Josep Delfí Guàrdia Canela. La seva carrera en l'àmbit públic es va enlairar quan el 1980 va ser elegit membre de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat de Catalunya. El 2001 va ser nomenat conseller de Justícia català, lloc al qual va arribar amb ajuda del seu amic Josep Antoni Duran i Lleida i la proximitat amb altres membres d'Unió Democràtica. Delfí Guàrdia va ser conseller de La Caixa entre el 2009 i el 2014, i actualment forma part del consell de CriteríaCaixa i VidaCaixa.

El d'Esquerra Republicana

Jordi Portabella i Calvete. Biòleg de formació, va ser tinent d'alcalde i regidor d'Esquerra Republicana a l'Ajuntament de Barcelona des del 1999 fins al 2015. També va ser portaveu municipal d'ERC a la capital catalana i diputat al Parlament català (1992-1999). El 2015 va ser nomenat director de Recerca i Coneixement de la Fundació La Caixa, en substitució d'Enric Banda, investigador del CSIC.

Els advocats i jutges

Juan José López Burniol. Conseller de Critería i vicepresident i patró de la Fundació La Caixa. Va ocupar llocs destacats en el món de la notaria i va arribar a ser jutge a Andorra del Tribunal Superior i del Constitucional (va arribar a presidir aquest tribunal). També va ser assessor jurídic de la Generalitat i col·laborador d'El País', d'El Periódico', de TV3 i de 'La Vanguardia', entre d'altres. Compagina els seus càrrecs a La Caixa amb els llocs de conseller a Abertis i a Icària.

Eugeni Gay Montalvo. Conseller de CriteríaCaixa des del 2017 i patró de la Fundació La Caixa des del 2014. Gay Montalvo va ser conseller d'Estat (1993-2001) i jutge, i va arribar a ocupar la vicepresidència del Tribunal Constitucional (2011-2012).

Sebastià Sastre Papiol. Va ser director executiu de l'assessoria jurídica de La Caixa entre el 1985 i el 2012, any en què va ser nomenat jutge del Suprem. Papiol va ser qui el 2004 va ordenar l'ascens d'Albert Rivera (Ciutadans) des d'un lloc administratiu a l'àrea jurídica de l'entitat catalana. Diversos magistrats van qüestionar la seva independència en ser nomenat jutge del Suprem, ja que Papiol havia participat en el disseny de productes financers de La Caixa que actualment estan sent jutjats.

Els tècnics

Jordi Gual Solé. L'actual president de CaixaBank (des del 2016) i exdirectiu de Criteriacaixa prèviament va ser conseller econòmic a la Direcció General d'Afers Econòmics de la Comissió Europea. Manté el seu lloc de conseller a Repsol i Erste Bank, i forma part de 'lobbies' i 'think tanks' com l'European Corporate Governance Institute, la Fundació d'Estudis d'Economia Aplicada i el Reial Institut Elcano.

Tomás Muniesa Arantegui. Va començar a treballar a La Caixa el 1976, i el 1992 va ascendir a director general adjunt. Des del 2011 és director general de CaixaBank, executiu primer de VidaCaixa i vicepresident de SegurCaixa Adeslas. Entre el 2005 i el 2014 va ser director del Consorci de Compensació d'Assegurances, dependent del Ministeri d'Economia. Actualment és vicepresident de la patronal asseguradora UNESPA.

José Serna Masiá. Conseller de CaixaBank des del juliol del 2016. Serna Masiá és advocat de l'Estat, càrrec que va exercir als anys setanta i vuitanta a Salamanca i els ministeris d'Hisenda, Educació i Ciència. També va treballar a l'Audiència Territorial de Madrid (ara Tribunal Superior de Justícia) i va prestar serveis a la Comissió Nacional del Mercat de Valors, entre altres càrrecs. Abans d'arribar a CaixaBank, també va ser president de la Borsa de Barcelona i conseller d'Endesa.

Francesc Xavier Vives Torrents. És conseller de CaixaBank des del 2008. Aquest catedràtic (imparteix classes a l'IESE) té una extensa carrera en els àmbits acadèmic i empresarial. Va ser assessor d'organismes públics com la Comissió Europea, on va exercir de conseller especial de Joaquín Almunia quan era comissari de la Competència. També va assessorar el Banc Mundial, la Generalitat de Catalunya i el Banc Central Europeu, entre d'altres.

Ignacio Redondo Andreu. Va ser nomenat director d'Assessoria Jurídica de La Caixa el 2010 i encara té el mateix càrrec. Va exercir de secretari general de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions fins al 2011, per la qual cosa hauria compaginat el seu càrrec a l'entitat bancària i a l'ens públic durant un any. És advocat de l'Estat, treball que va exercir com a secretari del Tribunal Econòmic Administratiu de Catalunya (2006-2007).

Salvador García-Atance. Enginyer i economista de formació, forma part del consell assessor de banca privada de CaixaBank. Abans havia estat tècnic comercial i economista de l'Estat als anys vuitanta, així com secretari general tècnic del Ministeri d'Economia (1980-1983), i president de la Xarxa Espanyola del Pacte Mundial de les Nacions Unides, un ens creat per "transformar el mercat global potenciant un sector privat sostenible". García-Atance va ser president de la productora Lola Films, així com de Morgan Stanley Espanya i de la Fundació Lealtad.

Els banquers

José Antonio Alepuz. Va deixar el seu càrrec de secretari general del Banc d'Espanya per entrar a La Caixa, on exerceix de secretari del consell de Criteriacaixa. La seva sortida del Banc d'Espanya va ser criticada —però no sancionada— pel Tribunal de Comptes, ja que va rebre una indemnització

de 281.476 euros en deixar el seu lloc, tot i que la seva sortida va ser voluntària. De fet, ja exercia a La Caixa quan l'Estat li va transferir aquests diners el 2012, sense comptar-hi els 41.485 euros que va cobrar entre l'octubre i el desembre del 2011 (havia deixat el càrrec al setembre d'aquest any).

Juan José Toribio Dávila. Va ser economista del Banc d'Espanya en l'última etapa del franquisme (1970-1974), director general de Política Financera en el Ministeri d'Economia amb la UCD al Govern (1977-79) i director executiu del Fons Monetari Internacional (1996-1998). Va ocupar càrrecs en la direcció d'InverCaixa, i entre el 1986 i el 1995 va ser secretari del consell de La Caixa. També ha passat pels consells d'Amper, de Xfera (actual Yoigo), de Nestlé i d'Abertis, va dirigir l'IESE a Madrid i va ocupar alts càrrecs al Banc Santander.

El diplomàtic

Shlomo Ben Ami. En el patronat de la Fundació La Caixa destaca el nom de Shlomo Ben Ami, un conegut diplomàtic israelià i membre del Partit Laborista d'aquest país. Ben Ami va ser ministre d'Exteriors d'Israel amb Ehud Barak al Govern, i prèviament havia estat ambaixador segon d'Israel a Espanya.

El contingut d'aquest reportatge ha estat publicat originalment a la revista '[La Marea](#)' dins el projecte "[Yo Ibextigo](#)". Podeu comprar la revista [aquí](#).